

Sygn. akt X Ga 112/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

Przewodniczący Sędzia SO Leszek Guza

Sędzia SO Katarzyna Żymelka

Sędzia SO Barbara Przybyła – spr.

Protokolant **Aleksandra Ciesińska**

po rozpoznaniu w dniu **27 czerwca 2014 roku** w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa: **T. P.**

przeciwko: **(...) Sp. z o.o. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 21 czerwca 2013 roku

sygn. akt VI GC 113/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rybniku pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Katarzyna Żymelka SSO Leszek Guza SSO Barbara Przybyła

Sygn. akt X Ga 112/14

UZASADNIENIE

Powód T. P. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwoty 13.260 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 listopada 2010 r. i kosztami postępowania. Podał, iż pozwana nie zapłaciła w całości za wykonane na jej rzecz dzieło.

Nakazem zapłaty z dnia 14 grudnia 2012 r. uwzględniono powództwo.

W sprzeciwie pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania.

Zarzuciła, że powód nie wykazał prawidłowości wykonania dzieła,

a wykonane przez niego dzieło miało wady uzasadniające obniżenie wynagrodzenia. Ponadto, pozwana podniosła zarzut potrącenia wierzytelności z tytułu zastępczego usunięcia wad dzieła z wierzytelnością powoda.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 czerwca 2013 r., sygn. akt VI GC 113/13 Sąd Rejonowy w Rybniku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 13.260 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 listopada 2010 r. oraz kwotę 3.080 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód wykonał na zlecenie pozwanej dzieło w postaci montażu jednostek zewnętrznych systemu klimatyzacji wraz z próbą szczelności oraz uruchomieniem systemu w Centrum (...) w K.. Powód za wykonane prace zażądał wynagrodzenia w wysokości 16.260 zł, wystawiając w dniu 20 października 2010 r. fakturę. Pozwana fakturę przyjęła i w dniu 25 października 2010 r. dokonała częściowej zapłaty w kwocie 3.000 zł. Powód pismem z dnia 21 kwietnia 2011 r. wezwał pozwaną do uiszczenia pozostałej części wynagrodzenia.

Pozwana po otrzymaniu wezwania do zapłaty, w dniu 26 kwietnia 2011 r. po uprzednim stwierdzeniu nieszczelność instalacji chłodniczej wykonanej przez powoda, wezwała go do naprawy stwierdzonej usterki w terminie 3 dni. Zastrzegła, że w razie zaniechania naprawy nieszczelności, wykona naprawę na koszt powoda. Powód odmówił usunięcia usterki. W konsekwencji powyższego pozwana usunęła usterkę.

Pozwana pismem z dnia 20 października 2011 r. wezwała powoda do zapłaty 28.813 zł z tytułu wartości prac zastępczych. Zarazem złożyła oświadczenie o potrąceniu wierzytelności powoda do wysokości 9.686 zł.

Wobec tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy zważył, że powód wywodził roszczenie z tytułu zawartej z pozwaną umowy o dzieło. Powód wywiązał się z przyjętego na siebie zobowiązania, w związku z czym pozwana była zobowiązana do uiszczenia wynagrodzenia w niekwestionowanej wysokości 16.260 zł.

Zarzut pozwanej dotyczący wadliwości dzieła nie został przez nią w postępowaniu udowodniony. W szczególności pozwana odebrała dzieło bez zastrzeżeń, gdyż przez następne pół roku od odbioru, nie złożyła żadnej reklamacji dotyczącej wad dzieła. Pierwsza reklamacja pozwanej nosi datę 26 kwietnia 2011 r. Pozwana odebrała również fakturę wystawioną przez powoda i nawet częściowo ją zapłaciła, nie wyjaśniając dlaczego płaci niewielką część żądanej sumy. Naprowadzone okoliczności wskazują jednoznacznie, że zarówno fakt prawidłowego wykonania dzieła, jak i wysokość wynagrodzenia należnego powodowi zostały udowodnione. Z tego powodu zarzut obniżenia wynagrodzenia nie mógł odnieść skutku. Dodatkowo pozwana nie sprecyzowała wymienionego zarzutu – nie podała wartości obniżenia wynagrodzenia.

Także zarzut potrącenia nie zasługiwał w ocenie Sądu Rejonowego na uwzględnienie. Pozwana nie wykazała bowiem istnienia wierzytelności

w stosunku do powoda, którą przedstawiła do potrącenia. Rzeczywiście, na powodzie ciążyła odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady wykonanego dzieła, na podstawie art. 638 k.c. w zw. z art. 556 i n. k.c. Przyjmujący zamówienie zgodnie z art. 559 k.c. nie jest jednak odpowiedzialny za wady fizyczne, które powstały po przejściu niebezpieczeństwa na zamawiającego, chyba że wady wynikły z przyczyn tkwiących już poprzednio w wykonanym dziele. Wada w postaci rozszczelnienia instalacji wydaje się należeć do kategorii wad wynikających z przyczyn tkwiących już poprzednio w wykonanym dziele w rozumieniu przepisu art. 559 k.c. Nie jest to jednak oczywiste. Zaniechano szczegółowego badania tej okoliczności w postępowaniu, gdyż w sytuacji, gdy powód nie otrzymał wynagrodzenia za dzieło był uprawniony do powstrzymania się z wykonaniem własnego świadczenia do czasu otrzymania zapłaty. Ponadto nawet gdyby pozwana dowiodła, że do uszkodzenia instalacji doszło w wyniku nieprawidłowego montażu przez powoda, to pozwana w żaden sposób nie udowodniła wysokości wydatków poniesionych w związku z naprawą tej instalacji, nie przedstawiając sposobu ich wyliczenia, przy czym nieprawdopodobnym było, aby wysokość kosztów naprawy rozszczelnienia instalacji chłodniczej (28.290 zł) przewyższyła koszt jej montażu (16.200 zł).

W tej sytuacji powództwo uwzględniono w całości na podstawie

art. 627 k.c. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 kpc.

Pozwana w apelacji od powyższego wyroku wniosła o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- art. 227 kpc w zw. z art. 217 kpc i art. 258 kpc poprzez nieuzasadnione oddalenie wniosku pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków R. G. oraz R. P. na okoliczności wskazane w treści sprzeciwu, pomimo iż dowód ten miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia

w niniejszej sprawie;

- art. 227 kpc w zw. z art. 217 kpc i art. 299 kpc poprzez nieuzasadnione oddalenie wniosku pozwanej o przesłuchanie w charakterze strony M. M. na okoliczności wskazane w treści sprzeciwu, pomimo, iż dowód ten miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie;

- art. 277 kpc w zw. z art. 217 kpc i art. 278 kpc poprzez nieuzasadnione oddalenie wniosku pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczności wskazane w treści sprzeciwu, pomimo, iż dowód ten miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie;

- art. 233 § 1 kpc poprzez dowolną, a nie swobodną, ocenę zebranego

w sprawie materiału dowodowego, przejawiającą się poprzez arbitralne wyprowadzenie wniosku, że pozwana nie kwestionowała prawidłowości prac wykonanych przez powoda, w tym że przyjęła wystawioną przez powoda fakturę VAT.

Dodatkowo skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 638 kc w zw. z art. 556 kc poprzez jego błędne zastosowanie (niezastosowanie) i przyjęcie, że powód nie miał obowiązku usunięcia usterki wykonanego przez siebie dzieła, pomimo ciężącego na nim obowiązku wynikającego z rękojmi dzieła;

- art. 638 kc w zw. z art. 556 kc i art. 490 kc poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że powód mógł powstrzymać się z wykonaniem własnego świadczenia (wynikającego z rękojmi dzieła) do czasu spełnienia świadczenia pozwanej (zapłata za dzieło);

- art. 498 kc poprzez jego błędne zastosowanie (niezastosowanie)

i przyjęcie, iż wierzytelności nienależne powodowi i pozwanej nie podlegają wzajemnemu potrąceniu.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód podzielił stanowisko Sądu I instancji przedstawione w motywach zaskarżonego orzeczenia. Podniósł dodatkowo, że pozwana nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez Sąd Rejonowy przepisom postępowania dotyczącym wydania postanowienia oddalającego wniosku dowodowe pozwanej, jeżeli w trybie art. 162 kpc nie zwróciła uwagi Sądowi na to uchybienie. Nadto, powód podniósł, że oświadczenie o potrąceniu zostało złożone przez pełnomocnika nie będącego należycie umocowanym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej zasługiwała na uwzględnienie w zakresie wynikającym z treści wydanego w sprawie orzeczenia z uwagi na podniesiony przez pozwaną zarzut nierozpoznania istoty sprawy.

Nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji zachodzi wtedy, gdy sąd ten, w wyniku stwierdzenia istnienia przesłanki unicestwiającej roszczenie pozwu lub żądanie zgłoszone w zarzucie przez pozwanego, nie rozpoznał merytorycznie sprawy, a więc nie zbadał podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia lub zarzutu pozwanego (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 listopada 2013 r., sygn. akt I CZ 87/13, opubl. LEX nr 1415183).

Także pominięcie istotnych dla sprawy dowodów skutkuje brakiem możliwości dokonania merytorycznej oceny zasadności roszczenia.

W rozpatrywanej sprawie Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że pozwana nie wykazała istnienia wierzytelności do powoda, którą przedstawiła do potrącenia.

Sąd I instancji wskazał przy tym w szczególności, że nieprawdopodobnym było, aby wysokość kosztów naprawy rozszczelnienia instalacji chłodniczej (28.290 zł) przewyższyła koszt jej montażu (16.200 zł).

W świetle powyższego Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji mógł mieć wątpliwości w zakresie zasadności zastosowanie w sprawie art. 637 kc, który z jednej strony uprawnia zamawiającego do żądania usunięcia wad dzieła, zaś z drugiej strony uprawnia przyjmującego zamówienie do odmowy naprawy, gdyby wymagała nadmiernych kosztów.

Jednakże w sprawie istotnym jest, że pozwana już w pierwszym piśmie procesowym zawarła wnioski dowodowe na okoliczność zasadności podniesionego zarzutu potrącenia, jak i wysokości poniesionych kosztów zastępczego usuwania wad dzieła.

Mianowicie, pozwana wniosła o przeprowadzenie dowodu z: zeznań świadka R. G. na okoliczność zgłoszenia usterki (...) w Centrum (...) pozwanej spółce, osób wykonujących naprawy w ramach rękojmi systemu (...) w Centrum (...) oraz prawidłowości o terminowości wykonania prac związanych z usunięciem usterki systemu (...) w Centrum (...); zeznań świadka R. P. na okoliczność realizacji oraz kosztów prac związanych z usunięciem usterki w ramach rękojmi w związku z wykonaniem systemu (...) w Centrum (...); przesłuchania w charakterze strony pozwanej prezesa zarządu M. M. na okoliczność przebiegu współpracy pomiędzy powodem i pozwanym oraz zgłoszenie i braku realizacji napraw przez pozwanego systemu (...) w Centrum (...) w ramach rękojmi prac; a także z opinii biegłego na okoliczność wysokości kosztów związanych z usunięciem usterek prac wykonanych przez powoda w Centrum (...).

W konsekwencji powyższego uznać należało, że o ile w oparciu o przedłożone przez strony dowody z dokumentów Sąd Rejonowy mógł mieć wątpliwości co do wysokości kosztów zastępczego usuwania usterek dzieła, to jednakże wysokość tychże kosztów mogła zostać zweryfikowana w oparciu o zawnioskowane przez pozwaną dowody, w tym w szczególności dowód z opinii biegłego.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy uznał, że nie doszło do rozpoznania istoty sprawy przed Sądem pierwszej instancji, bowiem uwzględnienie poniesionego przez pozwaną zarzutu potrącenia mogło zniweczyć roszczenie powoda w wyniku wzajemnego umorzenia wierzytelności zgłoszonych w sprawie przez obie strony.

Sąd Okręgowy zważył przy tym, iż zgodnie z treścią art. 162 kpc strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były obecne, na najbliższym posiedzeniu zwrócić uwagę sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w toku rozprawy w dniu 21 czerwca 2013 r. oddalił wnioski dowodowe inne dopuszczone w sprawie dowody z dokumentów.

Pełnomocnik pozwanej złożył zastrzeżenie w trybie art. 162 kpc w związku z oddaleniem złożonych przez pozwaną wniosków dowodowych, podczas gdy wnioski te zmierzały do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy z punktu widzenia stanowisk przedprocesowych i procesowych stron, a zostały złożone przy pierwszej czynności procesowej pozwanej.

Zgodnie z treścią art. 386 § 4 k.p.c. Sąd apelacyjny może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez Sąd I instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga postępowania dowodowego w całości.

Nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji zarzutu potrącenia było wystarczającą przyczyną, uzasadniającą uchylenie wyroku tego Sądu przez

Sąd drugiej instancji (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 marca 2013 r., sygn. akt I CZ 7/13, opubl. LEX nr 1318327).

Mając powyższe na uwadze, wobec nierozpoznania istoty sporu, a także z uwagi na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego praktycznie w całości, na mocy art. 386 § 4 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. orzeczono o uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gliwicach, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji przeprowadzi postępowanie dowodowe zgodnie z wnioskami stron celem rozpoznania istoty sporu, tj. zasadności podniesionego przez pozwaną zarzutu potrącenia, w tym ustalenia wysokości kosztów związanych z usunięciem usterek dzieła wykonanego przez powoda w Centrum (...).

Dopiero w oparciu o tak uzupełniony materiał dowodowy Sąd pierwszej instancji ponownie rozpozna twierdzenia powoda i zarzuty pozwanej.

SSO Katarzyna Żymelka SSO Leszek Guza SSO Barbara Przybyła